

Sfidat në lidhje me barazinë gjinore

Përveç mungesës së kuotave gjinore për kandidatet/ët për kryetar/e bashkie, legjislacioni shqiptar nuk rregullon shpërndarjen e fondeve të fushatës nga subjektet zgjedhore për kandidatet/ët e tyre, gjë që mund të sjellë që gratë kandidate të marrin më pak fonde për fushatë.

Për më tepër, grupet e pafavorizuara dhe veçanërisht gratë nga këto grupe mbeten kryesisht shumë pak të përfaqësuara në jetën politike dhe publike, përfshirë organet e zgjedhura, qeverinë dhe administratën publike në të dy nivelet, qendrore dhe vendore, policinë e shtetit ose forcat e armatosura. Për shembull, gjatë zgjedhjeve të fundit vendore të majit 2023, nga 23 763 kandidatë për 1 603 poste të këshilltarëve vendorë, vetëm nëntë ishin anëtarë të komunitetit rom. Nuk ka asnjë informacion për gjininë e këtyre kandidateve/ëve dhe pjesëmarrjen e personave me aftësi të kufizuara, përfshirë gratë me aftësi të kufizuara si votuese dhe kandidate. Në mënyrë të ngjashme, asnjë grua nga komunitetet e pafavorizuara nuk është aktualisht në Kuvend ose në Këshillin e Ministrave. E vetmja grua me aftësi të kufizuara që ka qenë në postin e zëvendësministres në Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale disa vite më parë e ka lënë atë detyrë.

Boshllëqe të tjera në legjislacion, lidhen me mungesën e mbrojtjes specifike për dhunën ndaj grave në politikë dhe zgjedhje. Dhuna ndaj grave në zgjedhje përfshin forma të ndryshme të sulmit, shtrëngimit dhe frikësimit në internet që kërkojnë të përjashtojë gratë nga politika thjesht sepse ato janë gra. Në Shqipëri, stereotipet gjinore, rritja e shqyrtimit mbi jetën private dhe pamjen e grave kandidate dhe jo për arritjet profesionale, sulmet joetike si nga kundërshtarët/ët politikë ashtu edhe nga anëtarët/ët e të njëjtave përkatësi politike ishin të pranishme gjatë zgjedhjeve të përgjithshme të vitit 2021 dhe u pasqyruan dhe/ose u përforcuan gjerësisht në media. Një analizë e legjislacionit zbuloi disa boshllëqe në lidhje me dispozitat që duhet të trajtojnë format e ndryshme të dhunës ndaj grave në politikë.

Këto ishin shqetësimet e ngritura edhe nga Komiteti CEDAW në Vëzhgimet e tij të fundit Përmbyllëse drejtuar Shqipërisë në tetor 2023.³³ Komiteti shprehu shqetësime në lidhje me çështjet e mëposhtme:

- Fakti që vetëm 13 për qind e bashkive drejtohen nga gra;
- Vazhdimi i barrierave strukturore për pjesëmarrjen e grave në jetën politike dhe publike, veçanërisht për gratë në zonat rurale, gratë me aftësi të kufizuara, gratë që u përkasin pakicave etnike dhe gratë lezbike, biseksuale, transgjinore dhe interseksuale;
- Gjuha e urrejtjes dhe ngacmimi në diskursin politik ndaj grave politikane dhe kandidate, që pengojnë pjesëmarrjen e grave në jetën politike dhe publike.

Mbi bazën e këtyre gjetjeve, Komiteti rekomandoi:

- Sigurimi i ngritjes së kapaciteteve në leadershipin politik dhe aftësitë për fushatë, si dhe aksesin në fondet e fushatës për gratë kandidate;
- Miratimi i masave të përkohshme të veçanta, si kuotat statutoare dhe një sistem i barazisë gjinore, në përputhje me nenin 4 (1) të Konventës dhe Rekomandimin e përgjithshëm 25 (2004) të Komitetit për masa të përkohshme të veçanta për të garantuar përfaqësimin e barabartë të grave, përfshirë gratë në zonat rurale, gratë me aftësi të kufizuara, gratë që u përkasin pakicave etnike dhe gratë lezbike, biseksuale, transgjinore dhe interseksuale,, në Kuvend dhe organet e legjislativë të bashkive, qeveri, shërbimin civil dhe shërbimin e huaj, në veçanti në nivelet vendimmarrëse;
- Forcimi i mekanizmave për parandalimin e gjuhës së urrejtjes kundër grave politikane dhe grave kandidate në diskursin politik dhe publik, përfshirë në internet, dhe parandalimi i ngacmimeve dhe kërcënimeve ndaj tyre, duke përfshirë forcimin e mekanizmave të raportimit dhe monitorimit, duke u kërkuar të gjitha partitë politike të miratojnë kode sjelljeje për të promovuar barazinë gjinore dhe luftuar ngacmimet kundër kandidateve dhe aktivisteve gra, si dhe kompanitë e mediave sociale të mbajnë përgjegjësi për përmbajtjen diskriminuese të krijuar nga përdorueset/it.

Burimi: KQZ/UNWomen. Informacion paraprak mbi proceset zgjedhore në Shqipëri